

miniBUDZOGÁŇ

NÓRSKO-SLOVENSKÝ SPOLOK č. 4/2007

Nórska tlač písala o Černovej

27. októbra 2007 si Slovensko pripomenulo storočnicu tragických udalostí v Černovej pri Ružomberku, kedy uhorskí žandári zastrelili 15 a zranili vyše 50 Slovákov (niektoré pramene spomínajú až 80 zranených), keď protestovali proti tomu, že ich nový katolícky kostol mal vysvätiť maďarský kňaz. Černovčania chceli, aby slávnostnú omšu celebroidal ich vlastný rodák, slovenský kňaz a politik Andrej Hlinka, ktorý mal v tom čase zakázanú cirkevnú činnosť. Černovská masakra otriasla vtedajšou Európou a vyvolala predovšetkým protesty svetoznámeho nórskeho spisovateľa Bjørnstjerne Bjørnsona, ktorý ostrými polemickými článkami vo viacerých európskych novinách odsúdil nielen černovské násilie, ale aj vtedajšiu uhorskú politiku pomadžarčovania Slovákov a iných nemaďarských národností. Vzhľadom na významnú úlohu, ktorú v tejto veci zohral Bjørnson, ani veľmi neprekvapilo, že si 100. výročia týchto udalostí všimla aj nórska tlač.

V denníku Aftenposten 26.10. t.r. sa o černovských udalostiach zmienil známy komentátor Jahn Otto Johansen. Využil černovské výročie predovšetkým ako odrazový môtik ku kritike dnešných slovensko-maďarských konfliktov. O samotných černovských udalostiach píše objektívne, súčasne sa však pozastavuje nad tým, že sa na Slovensku stále uctieva Andrej Hlinka, ktorý mal podľa neho ďaleko k demokracii. Johansen kritizuje však aj súčasných maďarských politikov, ktorí prilievajú olej do ohňa svojimi požiadavkami o zrušenie tzv. Benešových dekrétov (týkajúcich sa o.i. výmeny obyvateľstva medzi Československom a Maďarskom po 2. svetovej vojne), ako aj nediplomatickými návštevami na južnom Slovensku, kde žije prevažná časť maďarskej menšiny.

Jeden môj nórsky kamarát z Lillehammeru mi poslal dvojstranu z tamojších krajoých novin Gudbrandsdølen Dagingen (ďalej GD) z 03.11., v ktorom ich vyslaný spolupracovník uverejnil rozsiahlu reportáž priamo zo spomienkových slávností v Černovej. Podľa článku sa na slávnostiach zúčastnila početná delegácia z Nórska, konkrétne z Lillehammeru a Gausdal (teda z kraja, kde Bjørnson dlhé roky žil). Boli to predovšetkým kultúrni pracovníci a ľudoví umelci, ktorí tam vystúpili s nóorskymi piesňami a tancami. Špeciálnym hosťom bola Bjørnsonova právnička pani Marit Bjørnson Barkbu, ktorá dostala čestné miesto na tribúne hneď vedľa slovenského prezidenta Ivana Gašparoviča a jeho manželky.

Článok v GD je písaný vo veľmi pozitívnom duchu a je ilustrovaný množstvom dokumentárnych fotografií. Pravdivo a bez akéhokoľvek znevažovania či podozrievavosti sa tu píše o situácii Slovákov v Uhorsku pred 100 rokmi, ako aj o stále viditeľnej vďačnosti nášho národa voči Bjørnsonovi.

Pokračovanie na poslednej strane

Demokracia kontra bulokracia

Spoločenským systémom na Slovensku je demokracia. Toto slovo sa skloňuje vo všetkých pádoch a na všetkých fórach. Demokracia je slovo gréckeho pôvodu a skladá sa zo slova demo (gr. ľud) a kracia (gr. vláda). Jednoducho - vláda ľudu. Klasickými demokratickými štátnymi zoskupeniami boli v dávnej dobe Grécko a Rímska ríša.

Tí, čo sa vývojom demokracie na Slovensku zaoberajú, poukazujú na demokratické štáty západnej Európy, Škandinávie a USA. Ale ku klasickým demokratickým štátom patrí aj India a iné východoázijské štáty. Demokracia a blahobyt občanov štátu spolu nesúvisia.

Demokraciu na Slovensku by som nazval Bulokraciou, teda vládou bulov. Automatická korekcia pravopisu vo Worde mi slovo "bulo" podpisuje červene, lebo ho nepozná. Bol som prekvapený, keď som v rozhovoroch s priateľmi zisťoval, kto pozná tento výraz. Stredná a mladšia generácia poväčšine pozná slovo "bulo" ako nadávka a označenie hlúpeho, neokrôchaného, málo vzdelaného, ale drzého a bezohľadného človeka bez akýchkoľvek zábran, hlavne muža.

Nuž a títo bulovia Slovensku a Bratislave, kde je to najzjavnejšie, vládnu. Bratislava je centrom moci a vlády a je magnetom pre takýchto moci a majetkuchtivých bulov z celého Slovenska. Prinášajú si so sebou z Hornej Dolnej mentalitu všemocných predsedov družstiev, policajtkov, predsedov národných výborov, ľudí, ktorí boli v malej lokálnej komunite postavení nad zákon. Celá dedina vedela a videla, že policajt sa každý večer opije v krčme a potom šoféruje domov, že predseda družstva spolu predsedom NV dali vyrúbať chránenú aleju a postavili si tam rodinné domy, alebo ich postavili na pozemku patriacom miestnej škole. Kto už by si dovolil v tejto malej komunite na toto poukázať, či sťažovať sa, a tiež, komu?! Títo nadľudia a ich ratolesti potrebovali rozšíriť svoje pole pôsobnosti a cez okresné administratívy sa dostali do administratívy štátu. Nemusia to byť práve prezidenti, ministri a iní vysokopostavení politici. Sú to ich podriadení, predsedovia rozličných úradov, komisií, súdov, ktorí pripravujú, predkladajú návrhy zákonov, predpisov, ktoré vytvárajú podklad pre fungovanie štátnej správy, legislatívu, týkajúcich sa všetkých občanov krajiny.

Pokračovanie na poslednej strane

Všetkým členom spolku a priateľom a krajanom prajeme pekné prežitie Vianoc a všetko najlepšie do nového roku 2008

Elbrus 2007

Všetko to začalo otázkou: Kam pôjdeme tento rok na dovolenku?

Pár odpovedí sme našli u rodinných príslušníkov, vraj skúste Španielsko, Taliansko - slnko, teplo, more, pláže, pohoda..... no a tak sme sa rozhodli pre Kaukaz. Začali sme prezerat' internetové stránky a hľadať informácie čo a ako. Veľa sme toho na net-e nenašli, pár odkazov od ľudí ktorí tam boli a potom jedna mala bratislavská cestovka, ktorá vraj vybaví víza, vstupy do národného parku, zabezpečí dovoz z Bratislavy cez Ukrajinu do Ruska na Kaukaz. A tak bolo rozhodnuté ..

Odchod bol naplánovaný na 15.7. a spolu s ďalšími siedmimi spolubojovníkmi sme naše bágle natlačili do Peugeotu a vybrali sa smer Košice a ďaľšie na východ. A tam sme aj skončili. Auto začalo štrajkovať a pár kilometrov za Košicami umrelo nadobro. Nastal čas zúfalých telefonátov do cestovky, kde nikto nebral telefón a nám plným zúfalstva, hnevu a všetkých tých krásnych pocitov nezostávalo nič iné ako to zakotviť. Všetko sa našťastie vyriešilo na druhý deň a tak sme so stratou celého dňa znova naládovali bágle do čerstvého Fiata a upaľovali k hraniciam. Náš šofér Dušan sa rozhodol stratu vyrovnat' nezastavovaním sa cez noc a nastala jazda nášho života. Kombinácia 40-tich stupňov v aute, ukrajinských ciest a pološialeného vodiča, ktorý 32 hodín fungoval na nikotín a kofeín bola nezabudnuteľná..

"Kto nebol v Rusku, nepochopí" sme dost' často počuli od známych čo túto krajinu už zažili a môžeme len potvrdiť, že je to pravda. Vzdialenosti v tejto krajine sú obrovské a nie je žiadny problém nájsť cestu, ktorá ide 30 km absolútne rovno, alebo dve dediny vzdialene od seba cez 100 kilometrov. Nekonečné lány slnečnic, obilia či len melónov, stretnutia v noci s kamióňmi s rozsvietenými len parkovacími svetlami, policajná buzerácia na kontrolných miestach diaľničnej polície, alebo traja šoféri, čo si pred nami hrkli po deci vodky v obchode a frčali veselo ďalej... Niekde uprostred tejto nádhery natrafil Dušan na obchod s CD a od toho okamžiku nastalo peklo. Šialený teror v podaní desiatich platní s ruskými disko hitmi po ďalších 2.000 km až po kemp v Elbruse. Až sme si na tento druh hudby začali zvykať. Po 3.400 km sa nám spoza horizontu vynorili prvé kopce, čo bolo znamenie, že už to nie je tak ďaleko. Ešte nejakých 100 km a boli sme v našom základnom tábore v dedinke Elbrus a obklopení krásnym pohorím Kaukazu. Vyložiť bágle, postaviť stan, vyložiť hygienické potreby a uterák a bitka o dve sprchy v tábore sa mohla začať. Po štyroch dňoch cesty v takom teple to bolo naše vykúpenie, alebo vykúpanie?! Po osviežujúcej sprche prišiel rad na jedlo a tak sme zakotvili v malej reštaurácii či skôr bufete v kempe. Oprášili sme azbuku a zahľadeli sa do ponuky miestnych špecialít. Čo si tak v Rusku dať, jasne, že boršč a šašlík a tak sme si vychutnávali pohodu po dlhej ceste a začali sprádzať akčné plány na nasledujúce dni.

Druhý deň skoro ráno nám začala prvá aklimatizačka, čo znamenalo zbalit' stan, karimatky, spacáky, nabalit' vercajch na túru po ľadovci, nejaké jedlo a oblečenie na dva dni. Voľba padla na dolinu Adyrsu, dostať sa k Zelenej Gastenici a tam zakotviť. V rámci zdravého tréningu sme začali šliapať po nekonečnej asfaltke, rušení iba občasným taxíkom, ktorý hore vyvážal menej zdatných jedincov. Našťastie nie až tak ďaleko. Asfaltka sa aj im po

asi piatich kilometroch skončila a naša škodoradosť nemala konca kraja. Zelenaja Gastenica sa ukázala byť iba stará hrdzavá búda, no uprostred krásnych 3 až 4 tisíc metrových vrchov. Tam sme to dočasne zakempovali a naplánovali pokračovanie na druhy deň. Plán bol dostať sa čo najvyššie, pomaly si zvykať na výšku a redší vzduch, no to nebolo očividne až také jednoduché. Ľadovec bol plný trhlín a každú chvíľu sa ozývali rany, keď sa kde-tam odtrhol nejaký "menší", niekoľko sto tonový, kúsok a pokúšal sa nás trafiť. No plán na prvú aklimatizáciu sa podarilo splniť na 100% vychádzkou do 3.500 m n.m. a plní bolesť a zničených kolien sme sa mohli vrátiť do lona civilizácie. Nevieť prečo, no ten desný kemp dole v Elbruse bol zrazu celkom komfortný...

Ďalšia aklimatizačka sa už konala priamo pod Elbrusom, takže na ďalšie ráno sme pekne zase všetko zbalili a už tento krát civilizovane a taxíkom sme sa dopravili pod lanovku. Tá nás vyviezla do 3.500 m n.m. Zvláštny pocit, dať sa do tejto výšky vyviezť, keď sme to tak úmorne šľapali len včera. No ďalej sa šlo peši a tak sme použili najbližších pár hodín na šliapanie v rozmäknutom snehu k najvyššej chate na Kaukaze – Prijutu. Tá je postavená tesne pod rozvalinami starého Prijutu 11, ktorý vyhorel pár rokov naspäť, vo výške 4.100 m n.m. Ešte sto výškových metrov s 15 kilovými bágami na chrbtoch k skalnému hrebeňu a tam sme si kúsok skalného hrebeňa označili ako našu momentálnu kuchyňu, obývačku aj spáľňu. Rozložili sme stany a napriek celkom škaredému počasiu sme ešte večer "vybehli" do 4.700 m n.m. No tam nás už chytila snehová búrka a tak sme to museli zabalit' a upaľovať späť do nášho krásneho žltého stanu. To už začala výška účinkovať spolu s teplotnými šokmi a tak nikto toho v noci moc nenaspal. Pred pár hodinami sme mali dole v doline +20°C a teraz nám teplota klesla na -10°C. Výška dávala celkom zabrat', niektorým hlavne v oblasti žalúdka a smerom dole, takže na druhý deň veru nik nevypadal čerstvo. Hladní a unavení sme sa znova doplazili do kempu, a potom nás čakal deň odpočinku. Naše kolená to veru potrebovali, lebo vláčiť sa 4 dni s tým bágom na chrbte dalo našim gaučovým kultúram riadne zabrat'.

Odpočinkový deň sa konal v znamení šašlíkov, pirohov a potulovaní sa po doline, nákupom tričiek a pohľadníc a hlavne fantastickým nápadom navštíviť miestnu plaváreň. Ako takmer všetko v doline, postavenú niekedy v rokoch ťažkého komunizmu, no namočiť sa do studenej vody a zaplávať si bolo neprekonateľné. Števo po ceste objavil miestnu Požiarnu zbrojnicu a ako správny hasič – záchranár to tam okamžite zaparkoval. Znovu nás udivovala pohostinnosť a jednoduchosť domácich, určite ešte nezažili ten správny prílev turizmu, nebol žiadny problém vyfasovať hasičské prilby a odfotiť sa s miestnymi "gasičmi".

No a nastal deň útoku na Elbrus. Myslím, že každý bol trochu nervózny, hora sa stále zdala strašne vysoká, a aj keď nevyžaduje žiadne špeciálne lezenie, na vrchol sa musí nastupovať o druhej ráno z Prijutu. Pred pár dňami sme si zajednali miesto v malých búdkach kúsok vyššie nad Prijutom a tak sme zamierili priamo tam. Lanovka do 3.500, Barrel Camp v 3.700 a konečne po troch hodinách Prijut. Dost' dôležité bolo sledovať počasie, v 2003 tu v snehovej búrke zahynuli 4 Česi, normálne sa za slnečného počasia teplota na kopci pohybuje okolo -20°C, no za búrky môže klesnúť pod -35°C. Na útok sa balí na ľahko, bez spacáku a to sa stalo spomínanej štvorici osudné.

Búrka ich chytila v sedle vo výške 5.200 m n.m. a dole sa už nedostali. Počasie sa väčšinou striedalo medzi dvoma týždňami slnka a týždňom nepriaznivého búrkového sneženia a chumelice s ostrým vetrom. My sme boli skoro na konci dvoch týždňov plného slnka, no podľa predpovede to ešte malo dva dni vydržať.

Večer sme poctivo varili litre polievky, Dušan ešte rýchlo miešal vodku s čajom, pomarančovým džúsom a kávou (ešte že nie s polievkou) so slovami, že na kopci nám bude v tej zime každé promile dobré.

Vstávalo sa o jednej v noci, aby sme sa o pol tretej za úplnej tmy mohli pridať k armáde svetielok, čo sa pomaly začali šplhať na kopec. Ale o hodinu nás obehli dva ratraky, čo vyvážali zhýčkaných jedincov do 4.700 m n.m., no ako som neskôr s radosťou zistil, nikto z nich to na vrchol nezvládol. Tréning je niekedy dobrá vec a ja som rýchlo zistil, prečo sa oplatí poctivo si to všade vyšliapať po svojich. Kdesi v 4.600 začalo silne fúkať a rýchlo sme na seba nahádzali všetko, čo sme mali po ruke. Celý pochod až do sedla sa konal v tieni, vetre a zima dávala zabrat'. Teplotu sme mali pod -20°C a riadne oziabalo na rukách aj nohách. Skúšali sme zastať a odpočínúť si, no nešlo to. Okamžité mikrosprávky boli veľmi nebezpečné na upätí hory, šli sme nenaviazaní na lano a pád dolu ľadovým poľom by pravdepodobne skončil tragicky. Jediný svetlý bod bolo slnko v sedle, kam sme sa bez odpočinku takmer doplazili po piatich hodinách chôdze. Výška dávala znova zabrat' a dôležité bolo neprestať na ňu myslieť a udržiavať veľmi rýchlu dychovú frekvenciu. Tu sme si dopriali štvrt'hodinku a trochu čaju, jest' tu ešte asi nikomu nikdy nechutilo. Ostávalo necelých 500 výškových metrov na západný vrchol, no aj tie nám trvali vyše dvoch hodín. Dvadsať krokov, oprieť o paličky a vydýchať... dvadsať krokov a znova. Tá 100 metrová rovinka pred samotným vrcholom Európy bola najdlhšia rovinka v mojom živote. No všetko toto bolo vyvážené pocitom, keď sa človek postavil po siedmich hodinách na samotný vrchol a pozrel sa okolo seba. Cele pohorie Kaukazu ležalo ako na dlani a my sme stáli 5.642 metrov vysoko úplne na samotnej streche Európy. Huráááá!!!

V ten deň sa nás na vrchol dostalo iba asi 20. Zdržali sme sa asi 15 minút, potom nás zima a vietor vyhnali na cestu naspäť. Uboľené kolená sa ihneď ozvali a ten nekonečný traverz popod východný vrchol bol zrazu dvakrát tak dlhý. Cesta naspäť k Prijutu trvala 5 hodín. A to nás ešte čakalo zbalenie sa z chaty a 2 hodiny dole k hornej stanici lanovky. Až tam bolo trochu času rozdebatovať pocity a napchať do seba konečne nejaké jedlo. Celá túra nám trvala 13 hodín, z 4.100 m n.m. do 5.642 m n.m. a naspäť. Sľúbil som si, že pred zimnou sezónou už nechcem mačky na nohách ani vidieť.

Na druhý deň sme sa zamerali na dopĺňanie kalórií a ochutnávku miestneho piva, nasávania miestnej pohody pred odchodom. Niektorí ešte na rýchlo dopĺňali zbierku odznakov, samolepiek či tričiek, ktoré by im neskôr mohli pripomenúť naše útrapy na kopci. Všetci sme sa svorne rozhodli nemyslieť na tie ďalšie 4 dni v aute na ceste naspäť na Slovensko.

Kaukaz môžeme iba odporučiť. Vydávali sme sa tam s obavami, každý nás varoval pred miestnymi zlodejmi, no pri troške opatrnosti sa dá všetkým neprijemnostiam predísť. Pre prvý krát by sme asi odporučili nejakú cestovku, informácie o Kaukaze sa zhŕňajú ťažko a cestovaním úplne na vlastnú päsť by človek isto stratil veľa času. Rusko sa neustále mení a to čo je v sprievodcovi napísané teraz, nemusí byť o pár mesiacov pravda. Ináč je Kaukaz nádherný, ťažko opísateľná krása týchto ešte stále trochu divokých hôr vyráža dych. Hory nie sú tak zúfalo plné turistov ako Alpy, z jediných "zahranických" turistov sme mali okrem 80% Čechov možnosť stretnúť iba usmievavý pár Írov a skupinku Nórov, ktorí sa viac – menej ustráchané venovali iba samým sebe. Vôbec sa im nedivím, šanca dohovoriť sa angličtinou klesala na nulu. A tak sa nám aspoň raz v živote oplatilo počúvať pani učiteľku na hodinách ruštiny...

.....a čo viac dodať, azda len to, že na Kaukaz sa určite o pár rokov vrátíme.....

Vlado a Žaneta

TAM KDE SOBY DÁVAJÚ DOBRÚ NOC

Je noc. Dlhá biela letná no chladivá noc. Loď sa plaví po studenom malachitovom a nekonečnom mori. Všade je ticho. Kde tu zaškrieka morský orol a svojimi perut'ami rozráža vlhkosťou nasýtený vzduch, aby sa ponoril sťa blesk za lesknúcou sa rybou, ticho plávajúcou v tmavej hĺbočine. Lodné motory si pradú svoju tichú pieseň a prova pociťuje jazyky spenených bielych vln.

V diaľave sú roztrúsené nebezpečné braliská čo čnejú z mora sťa výstražný prst kráľa podmorského kráľovstva. Zúrivo rvú svetlomodré košeľu dotieravého princa Priboja. Naokolo sa rozprestierajú krásne fjordy a v ich lone sú učupené práve spiacie dedinky. Majestátne údolia zdobia divo rinúce sa vodopády aby potom, ako skrotené riavy splynuli v nekonečnosť mora.

Drsná príroda sa pomaly odhaľuje. Míľu za míľou odkladá svoj zelený lesný šat a lúky ozdobené práve v rozpuku ešte slabej kveteny. Ťažko sa vzdáva tej krásy, no v zákutiach si ukrýva a chráni drobné kvetinky ako drahocennú brož.

Je ťažké odolať pohľadu na jej machovo sivé negliže. Aj slnečné lúče, ktoré sa predierajú hmlou sú zvedavé na jej panenskú krásu. Keď zrazu odhodí aj svoj posledný závoj utkaný z kvapiek sivej hmly a zjaví vo svojej nahej skalnej kráse. Len svoje mohutné ramená ešte stále halí do snehovej čipky, ktorej sa napriek všetkým naliehavým prosbám svojich milencov Vetra a Dažďa nechce vzdať. Taký je kraj. Kraj v oblasti polárneho kruhu, kde sa snúbi chlad a krása. Tam soby dávajú dobrú noc.

Eva Jeneiová

Nórska tlač písala o Černovej

Pokračovanie z prvej strany

Spomína sa tiež Bjørnsonov dom v Ružomberku a idealistická činnosť tamjšej Bjørnsonovej spoločnosti. Konštatuje sa, že černovské slávnosti, ktoré prenášala aj Slovenská televízia, prebehli pokojne, azda aj vďaka rozsiahlym bezpečnostným opatreniam, ktoré tam boli hlavne kvôli prítomnosti slovenského prezidenta. Na konci článku sa však uvádza, že sa tam mihol aj sprievod skupiny mládeže, ktorá výzorom pripomínala skinheadov. Je to samozrejme možné, bohužiaľ na dnešnom Slovensku máme aj takých.

Černovskú tragédiu si treba pripomínať, nie však preto, aby sa živila nevraživosť voči Maďarom. Naopak, je zdravé uvedomovať si, že do slovenských veriacich pred sto rokmi nedali strieľať dnešní Maďari a že ani vtedy to nerobil maďarský národ, ale iba skupinka manipulátorov a násilníkov (medzi nimi možno aj zopár slovenských odrodilcov). S maďarským národom nás spájajú stáročia spoločnej histórie, geografické susedstvo, mnohé príbuzné tradície, na Slovensku máme vyše pol milióna po maďarsky rozprávajúcích spoluobčanov, preto je v našom životnom záujme pochovať dávne spory a žiť spolu v pokoji a priateľstve. No ako kultúrni, historicky uvažujúci Slováci si musíme uvedomovať, že ešte pred 100 rokmi nebolo používanie slovenčiny v kostoloch, školách, úradoch a iných verejných ustanovizniach nijakou samozrejmosťou, že to bolo právo, za ktoré naši predkovia museli bojovať. Černovské udalosti sú príkladom toho, že Slováci neboli takí pasívni a poddajní, ako sa to neraz tvrdí, ale že sa vedeli postaviť proti moci, ak cítili, že sa ich práva pošliapávajú. Takýchto príkladov by sa dalo uviesť viac, či už zo Slovenska alebo zo slovenského exilu. Jedným z nich je založenie Slovenskej ligy v Amerike, ku ktorému došlo takisto pred 100 rokmi. Táto veľmi vplyvná a aktívna exilová organizácia zohrala potom významnú úlohu v oslobodzovacom procese Slovenska a Slovákov.

Rovnako nám treba s vďačnosťou spomínať na iniciatívu Bjørnstjerne Bjørnsona v prospech nášho národa, a takisto s uznaním kvitovať spomínanú účasť nórskej delegácie na slávnostiach v Černovej. Pripomína nám to, že priateľské vzťahy medzi nórsnym a slovenským národom možno upevňovať rozličnými spôsobmi. Jedným, tým najtradičnejším, sú oficiálne kontakty medzi štátnymi orgánmi a úradmi. Druhým osvedčeným spôsobom sú obchodné a pracovné kontakty. Tretou možnosťou, ako nám dokumentujú práve tohtoročné černovské slávnosti, je cieľná spolupráca slovenských a nórsnych regionálnych inštitúcií pri poriadaní podujatí, ktoré sú pre obidve strany zaujímavé. Ďalší spôsob, otvorený prakticky pre každého z nás, je individuálna iniciatíva a individuálne pracovné nasadenie. V tejto súvislosti by som rád vyzdvihol výskumy pána Richarda Kafku, ktorého veľmi zaujímavý a objavný príspevok o histórii slovensko-nórsnych vedeckých kontaktov prinieslo predošlé číslo Budzogáňa. Iný príklad je stále úspešné účinkovanie futbalistu Mareka Saporu v trondheimskom Rosenborgu. Dnes už pomaly aj každé dieťa v Nórsku vie, že je to Slováčok.

Mimochodom: Na 8. december 2007 pripadne 175. výročie narodenia Bjørnstjerne Bjørnsona. Nemohol by v ten deň náš spolok usporiadať slávnostné polozenie venca na jeho hrob?

Ivan Čičmanec

Demokracia kontra bulokracia

Pokračovanie z prvej strany

Aj v iných demokratických štátoch sa stane prípad zneužitia štátnej moci či administratívy, robia sa podvody, obchody načierno i spreneverenia štátneho majetku a financií. V demokracii sa títo ľudia držia v úzadí, neupozorňujú na seba, lebo vedia, že keď sa na to príde, môžu za to byť potrestaní, odsúdení. V bulokracii je beztrietnosť garantovaná systémom, bulovia si dokonca aj autá označujú tak, aby bolo jasné, že patria k bulom-nadľuďom, aby ich nejaký maličký policajtík nezastavil za priestupok, a ostatní občania, aby sa im vyhli, lebo v konflikte s bulom môžu v bulokracii iba prehrať, nech by akokoľvek mali pravdu. Bulovia majú ŠPZ-ky, teda tabuľky na autách, ktoré obsahujú nápadné kombinácie čísiel, ako 777, alebo 500, alebo 001, dokonca 007 je naozaj populárne. A že takýto 007 má právo zabíjať, to vidíme aj z médií. Vtip o poslancovi, ktorý na prechode zrazil dvoch chodcov a nehodu vyšetruje policajt, ktorý na otázku poslanca, ako prípad ide riešiť, odpovie: "Tak toho, ktorého pri náraze odhodilo 40 metrov, budeme stíhať za útek z miesta nehody a ten druhý, ktorý nárazom hlavou rozbil Vaše sklo na aute, bude stíhaný za vandalizmus", nie je len vtip. Bolo by možné tento vtip povedať v Nórovi? Jeden minister má v rodine 3 autá, každé s rovnakou kombináciou čísiel, povedzme 001. Pri interview povedal, že tabuľky dostal náhodou! Takýmto sa vyhne a prižmúri všetky oči a uši každý policajt, parkovací pracovník, a my ostatní dobre urobíme, keď sa im tiež vyhne na kilometre. Keď ja chcem na balkóne vymeniť sklenú tabuľku z čierneho skla za mliečne, musím si žiadať stavebné povolenie. Bulovia stavajú načierno, bez akéhokoľvek povolenia, a v chránených rezerváciách, vysokánske obytné a kancelárske budovy a legislatíva a administratíva je bezmocná, lebo sú ovládané inými bulami, ktorí fungujú na princípe ruka ruku umýva a u nás v Hornej Dolnej to tiež tak robíme. Je takéto spoločenské zriadenie demokracia (vláda ľudu) alebo bulokracia?

Demokracia je zriadenie, ktoré má veľmi veľa úrovní a stupňov. Demokracia je vo Švédsku, v Rumunsku, Makedónsku, ale aj v Nigérii. Slovensko je omnoho vyššie na pomyslenej stupnici demokracie, než je Nigéria, pravdepodobne vyššie než Bulharsko, či Ukrajina, ale nižšie než Francúzsko, či Dánsko. Dokonca aj v Českej Republike mám pocit vyššej úrovne demokracie. Jedným z objektívnych merítok nie demokracie, ale korupcie je medzinárodne uznávaná celosvetová organizácia Transparency International, ktorá vypracúva rebríček miery korupcie v tom-ktorom štáte. Nedá sa urobiť rovnítko medzi výškou korupcie a mierou demokracie, ale mne sa zdá, že to väčšinou slušne zodpovedá. Čím vyššia korupcia, tým nižšia úroveň demokracie. Slovensko je v tabuľke Transparency International medzi 180-timi štátmi na 49-tom mieste. Za západoeurópskymi štátmi i za Českou republikou a Maďarskom, ale pred Poľskom a Rumunskom/Bulharskom. Aj väčšina afrických a ázijských štátov sú za Slovenskom. Len pre zaujímavosť – najnižšiu korupciu Transparency International nachádza na Novom Zélande, Dánsku a Fínsku. Nórsko nájdeme na deviatom mieste za Švédskom, Singaporom, Islandom, Holandskom a Švajčiarskom.

Vlado Branko